

## Pradžia>Šeimos teisė ir paveldėjimas>Skyrybos ir gyvenimas skyrium Skyrybos ir gyvenimas skyrium

### Liuksemburgas

#### 1 Kokios yra santuokos nutraukimo sąlygos?

Liuksemburgo teisėje numatytas dviejų formų santuokos nutraukimas: santuokos nutraukimas abiejų sutuoktinių bendru sutikimu ir santuokos nutraukimas remiantis tuo, kad ji faktiškai iširo.

Santuokos nutraukimas abiejų sutuoktinių bendru sutikimu

Nutraukti santuoką abiejų sutuoktinių bendru sutikimu gali kartu prašyti abu sutuoktiniai, kai jie sutaria dėl santuokos iširimo ir jo padarinių.

Jei sutuoktiniai turi dalijamo turto, ji aprašo ir įvertina notaras. Tuomet sutuoktiniai savo nuožiūra susitaria dėl kiekvieno teisių į atitinkamą turtą. Tačiau jeigu turto, kurio aprašą reikia parengti, nėra, notaro paslaugos nereikalingos.

Sutuoktiniai taip pat turi susitarti dėl būsimos gyvenamosios vietos santuokos nutraukimo bylos nagrinėjimo metu, vaikų priežiūros bylos nagrinėjimo metu ir baigus ją nagrinėti, dėl to, kaip kiekvienas sutuoktinis padės auginti ir išlaikyti vaikus iki santuokos nutraukimo ir po jos, ir galiausiai – kokio dydžio išlaikymo išmoką vienas sutuoktinis mokės kitam sutuoktiniui bylos nagrinėjimo metu ir nutraukus santuoką. Šis susitarimas turi būti sudarytas raštu (pranc. *convention*), ji parengia advokatas arba notaras. Susitarimą turi patvirtinti teismas, kuris patikrina, ar susitarimas atitinka vaikų interesus ir ar jis neturi akivaizdžiai neproporcingo neigiamo poveikio vieno iš sutuoktinių interesams. Patvirtintas susitarimas yra teismo sprendimo dėl santuokos nutraukimo sudedamoji dalis.

Santuokos nutraukimas remiantis tuo, kad ji faktiškai iširo

Nutraukti santuoką remiantis tuo, kad ji faktiškai iširo gali prašyti vienas iš sutuoktinių arba, jeigu sutariama dėl santuokos nutraukimo principo, tačiau nesutariama dėl visų jo padarinių, prašymą gali kartu pateikti abu sutuoktiniai.

Ar santuoka faktiškai iširo, įrodinėjama tais atvejais, kai sutuoktiniai sutaria dėl santuokos nutraukimo principo arba kai nutraukti santuoką prašo tik vienas sutuoktinis ir, praėjus apmąstymų laikotarpiui, kuris negali būti ilgesnis negu trys mėnesiai ir kurį galima vieną kartą pratęsti, tas sutuoktinis neatsisako savo prašymo.

#### 2 Kokie yra santuokos nutraukimo pagrindai?

Liuksemburgo teisėje numatytas dviejų formų santuokos nutraukimas: santuokos nutraukimas abiejų sutuoktinių bendru sutikimu ir santuokos nutraukimas remiantis tuo, kad ji faktiškai iširo.

#### 3 Kokios yra santuokos nutraukimo teisinės pasekmės:

##### 3.1 asmeniniams sutuoktinių santykiams (pvz., teisei rinktis pavardę),

Sprendimu dėl santuokos nutraukimo santuoka panaikinama ir pasibaigia sutuoktinių tarpusavio ištikimybės, išlaikymo ir pagalbos pareigos.

Pagal Liuksemburgo teisę nė vienas asmuo negali naudoti kito vardo ar pavardės, nei yra įrašyta gimimo liudijime: asmuo, kuris nustojo naudoti tą vardą ar pavardę, turi vėl pradėti juos naudoti. Civilinės būklės pasikeitimas, pavyzdžiui, susituokus, nereiškia nė vieno iš sutuoktinių pavardės pakeitimo. Sutuoktinio pavardės priėmimas nėra įgyjama teisė. Kitas sutuoktinis turi sutikti, kad jo pavardė būtų naudojama.

Liuksemburgo teismai yra priėmę sprendimų dėl santuokos nutraukimo pasekmių asmens naudojamai pavardei.

Santuoką nutraukusi moteris gali toliau naudoti savo buvusio vyro pavardę tik jeigu jis su tuo sutinka; buvęs vyras bet kuriuo metu gali tokį sutikimą atšaukti.

Buvęs vyras turi teisę savo nuožiūra prieštarauti tam, kad būtų naudojama jo pavardė, todėl teismai negali leisti santuoką nutraukusiai moteriai net ir profesiniais sumetimais toliau neribotą laiką naudoti vyro pavardę, jeigu vyras tam prieštarauja. Tačiau teismas, atsižvelgdamas į reputaciją, kurią žmona įgijo versdamasi savo profesija ir naudodama vyro pavardę, ir siekdamas užkirsti kelią bet kokiems finansiniams nuostoliams, gali nustatyti jai terminą, iki kurio ji turi informuoti savo klientus apie savąją pavardę (Apeliacinis teismas (pranc. *Cour*), 2006 m. gegužės 24 d., p. 33, 258.

##### 3.2 sutuoktinių turto padalijimui,

Sprendimais dėl santuokos nutraukimo likviduojamas ir padalijamas sutuoktinių turtas. Jeigu vedybų sutartis nebuvo sudaryta, taikomas įstatymo nustatytas sutuoktinių turto teisinis režimas, pagal kurį bendrosios jungtinės nuosavybės taisyklės taikomos tik sudarius santuoką įgytam turtui. Nutraukus santuoką, bendroji sutuoktinių nuosavybė pasibaigia. Taikomi du pagrindiniai turto padalijimo etapai:

pirma, kiekvienas iš sutuoktinių atgauna visą turtą, kuris nebuvo bendrosios jungtinės nuosavybės dalis, jei tai yra įnašas natūra, arba bet kurį kitą turtą, į kurį jis buvo iškeistas;

antra, likviduojama bendroji jungtinė nuosavybė (turtas ir įsipareigojimai). Kiekvienam sutuoktiniui sudaromas jam priklausančios bendrosios jungtinės nuosavybės dalies ir kompensacijų, kurias jis turi mokėti už bendrąją jungtinę nuosavybę, aprašas.

Kai sutuoktinis galutiniu teismo sprendimu nuteisiamas už nusikalstamą veiką, numatytą Baudžiamojo kodekso (pranc. *Code pénal*) 372, 375, 376, 377, 393, 394, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 401 *bis*, 402, 403, 404, 405 ir 409 straipsniuose (seksualinis nusikaltimas, išžaginimas, tyčinis išpuolis, nepageidaujamas fizinis kontaktas, nužudymas ir tyčinis kūno sužalojimas, žmogžudystė, pasikėsinimas nužudyti, vaikžudystė ir nuunuodijimas) ir padarytą santuokos laikotarpiu prieš kitą sutuoktinį arba tame pačiame namų ūkyje gyvenantį vaiką, arba už pasikėsinimą santuokos laikotarpiu padaryti nusikalstamą veiką prieš tuos pačius asmenis, numatytą Baudžiamojo kodekso 372, 375, 376, 377, 393, 394, 396, 397, 401, 403, 404 ir 405 straipsniuose, kito sutuoktinio prašymu jis netenka kito sutuoktinio jam suteiktų sutuoktinių privilegijų. Ir priešingai, nekaltas sutuoktinis išsaugo kito sutuoktinio jam suteiktas santuokines privilegijas, net jeigu tos privilegijos turėjo būti abipusės, o ši sąlyga nėra įvykdyta.

Kai santuokos laikotarpiu vienas sutuoktinis nustojo dirbti arba ėmė dirbti mažiau valandų, jis taikytinuose civilinės ir socialinės apsaugos teisės aktuose nustatytais sąlygomis pagal bendrąją pensijų sistemą gali išpirkti atgaline data teisę į pensiją. Tuo tikslu sutuoktinis gali prašyti teismo, priimančio nutartį dėl santuokos nutraukimo, iki santuokos nutraukimo ir jeigu sutuoktiniui prašymo pateikimo metu nėra suėję daugiau kaip 65 metai, apskaičiuoti orientacinę sumą, grindžiamą atitinkamų sutuoktinių pajamų, gautų tuo laikotarpiu, kai sutuoktinis nedirbo arba dirbo mažiau valandų, skirtumu. Šios sumos apskaičiavimo taisyklės išdėstytos 2018 m. rugsėjo 11 d. Didžiosios Hercogystės teisės akte dėl orientacinės sumos apskaičiavimo ir dėl Civilinio kodekso 252 straipsnyje nurodytų sumų mokėjimo ir kompensavimo taisyklių (pranc. *règlement grand-ducal du 11 septembre 2018 relatif au calcul du montant de référence et aux modalités de versement et de restitution des montants visés à l'article 252 du Code civil*). Šio teisės į pensiją išpirkimo atgaline data tikslais sutuoktinis, kuris nustojo dirbti arba pradėjo dirbti mažiau valandų, turi teisę iš kito sutuoktinio reikalauti 50 proc. orientacinės sumos, neviršijant bendrosios jungtinės nuosavybės turto arba bendrąją nuosavybę turimo turto, likusio įvykdžius įsipareigojimus, vertės. Šiam reikalavimui prilygstančią sumą privalo sumokėti sutuoktinis kreditorius.

### 3.3 sutuoktinių nepilnamečiams vaikams,

Iš esmės tėvams nutraukus santuoką nepakinta sąlygos, kuriomis naudojasi tėvų valdžia, nes ja ir toliau kartu naudojasi abu tėvai. Jie ir toliau turi kartu priimti svarbius sprendimus dėl savo vaiko gyvenimo (išlaikymo, auklėjimo, mokyklinio ugdymo ir kt.).

Teismas naudotis tėvų valdžia vienam iš tėvų paveda tik tuo atveju, jei tai atitinka vaiko interesus. Šiuo atveju paskirtas vienas iš tėvų savarankiškai priima sprendimus dėl vaiko. Tačiau kitas iš tėvų išlaiko teisę būti informuojamas apie vaiko išlaikymą bei auklėjimą ir išlaiko teisę tai stebėti. Jis arba ji taip pat turi teisę bendrauti ir gyventi su vaiku, jeigu nėra rimtų priežasčių, užkertančių tam kelią. Taigi, jeigu tėvai išsiskiria, kiekvienas iš jų privalo palaikyti ryšį su vaiku ir gerbti pastarojo ryšį su kitu tėvu.

Jeigu santuoka nutraukiama, tėvai turi ir toliau kartu prisidėti prie vaiko išlaikymo ir auginimo išlaidų, jeigu nenusprendžiama kitaip. Prisidedama mokant išlaikymo išmoką, kurios mokėjimas automatiškai nenutrūksta vaikui sulaukus pilnamečystės. Išmoka gali būti mokama tiesiogiai pilnamečiam vaikui ir gali būti perskaičiuojama pagal vaiko poreikius bei kiekvieno iš tėvų kintančias pajamas bei išlaidas.

Kalbant apie vaiko gyvenamąją vietą, galimi du scenarijai (išskyrus išimtinį atvejį, kai teismas nusprendžia patikėti vaiką trečiajai šaliai):

vaikas gyvena su vienu iš tėvų. Šiuo atveju antrajam suteikiama teisė bendrauti ir gyventi su vaiku, jeigu nėra rimtų priežasčių, užkertančių tam kelią;

vaikas pakaitomis gyvena su kiekvienu iš tėvų – tokiu atveju teismas patikrina, ar ši kaitoma gyvenamoji vieta atitinka vaiko interesus. Kaitoma gyvenamoji vieta nebūtinai reiškia, kad vaikas gyvena su kiekvienu iš tėvų lygiai tiek pat laiko.

Kai sutuoktiniai sutaria dėl naudojimosi tėvų valdžia, vaiko nuolatinės ir kitos gyvenamosios vietos, teisės bendrauti ir gyventi su vaiku ir dėl to, kaip kiekvienas sutuoktinis padės išlaikyti ir auginti vaiką, jie gali šį susitarimą pateikti teismui santuokos nutraukimo proceso metu. Teismas, priimdamas sprendimą, gali į šį susitarimą atsižvelgti, jeigu jis mano, kad susitarimas atitinka vaiko interesus, o sutuoktiniai savo sutikimą davė laisva valia.

Tėvams nutraukus santuoką, vaikai nepraranda privilegijų, kurias būtų gavę priešingu atveju. Šiuo klausimu jų statusas toks pat kaip ir santuokos nenutraukusių tėvų vaikų.

### 3.4 pareigai suteikti išlaikymą kitam sutuoktiniui?

Teismas gali įpareigoti vieną iš sutuoktinių mokėti išlaikymą kitam sutuoktiniui. Šis išlaikymas nustatomas pagal sutuoktinio, kuriam jis yra mokėtinas, poreikius ir neturi viršyti kito sutuoktinio pajėgumo jį mokėti. Jeigu sutuoktiniai sutaria, teismas gali nuspręsti, kad šis išlaikymas bus sumokamas vienkartinė išmoka; teismas nustatys šios išmokos sumą ir mokėjimo sąlygas.

Nustatydamas poreikius ir pajėgumą mokėti išlaikymą, teismas, be kitų dalykų, atsižvelgia į toliau nurodytus aspektus:

1. sutuoktinių amžių ir sveikatos būklę;
2. santuokos trukmę;
3. buvusį ar būsimą vaikams auginti skirtą laiką;
4. sutuoktinių profesines kvalifikacijas ir padėtį darbo rinkoje;
5. sutuoktinių galimybes susirasti naują darbą;
6. esamas ir numatomas sutuoktinių teises;
7. sutuoktinių turtą – kapitalą ir pajamas po to, kai likviduojama sutuoktinių turto bendroji jungtinė nuosavybė.

Išlaikymas negali būti mokamas ilgiau, negu truko santuoka, išskyrus išimtines aplinkybes.

Išskyrus atvejus, kai išlaikymas mokamas vienkartinė išmoka, jis gali būti keičiamas ir nutraukiamas.

Kai sutuoktinis galutiniu teismo sprendimu nuteisiamas už nusikalstamą veiką, numatytą Baudžiamojo kodekso 372, 375, 376, 377, 393, 394, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 401 *bis*, 402, 403, 404, 405 ir 409 straipsniuose (seksualinis nusikaltimas, išžaginimas, tyčinis išpuolis, nepageidaujamas fizinis kontaktas, nužudymas ir tyčinis kūno sužalojimas, žmogžudystė, pasikėsinimas nužudyti, vaikžudystė ir nunuodijimas) ir padarytą santuokos laikotarpiu prieš kitą sutuoktinį arba tame pačiame namų ūkyje gyvenantį vaiką, arba už pasikėsinimą santuokos laikotarpiu padaryti nusikalstamą veiką prieš tuos pačius asmenis, numatytą Baudžiamojo kodekso 372, 375, 376, 377, 393, 394, 396, 397, 401, 403, 404 ir 405 straipsniuose, kito sutuoktinio prašymu jis netenka visų teisių į išlaikymą.

### 4 Ką praktikoje reiškia teisės terminas „gyvenimas skyrium (separacija)“?

Nustačius teisėtą gyvenimą skyrium (separaciją), susilpnėja santuokiniai ryšiai, tačiau jie nėra nutraukiami: sutuoktiniai nebeprivalo gyventi kartu, tačiau išlieka jų ištikimybės ir tarpusavio išlaikymo pareigos.

### 5 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo sąlygos?

Teisėto gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo pagrindai sutampa su santuokos nutraukimo remiantis tuo, kad ji faktiškai iširo, pagrindais.

### 6 Kokios yra gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo teisinės pasekmės?

Nustačius teisėtą gyvenimą skyrium (separaciją), turtas visada turi būti atskiriamas. Jeigu teisėtas gyvenimas skyrium (separacija) truko trejus metus, bet kuris iš sutuoktinių gali kreiptis į teismą dėl santuokos nutraukimo. Teismas nutraukia santuoką, jeigu kitas sutuoktinis nedelsdamas nesutinka nutraukti gyvenimo skyrium (separacijos).

### 7 Ką praktikoje reiškia terminas „santuokos pripažinimas negaliojančia“?

Santuokos pripažinimas negaliojančia reiškia, kad santuoka tokia pripažįstama teismo sprendimu. Kitaip tariant, santuoka laikoma niekada nebuvo sudaryta.

### 8 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia sąlygos?

Santuoka gali būti pripažįstama negaliojančia remiantis šiais pagrindais:

santuoka buvo sudaryta sutuoktiniams nedavus laisvo sutikimo. Taip yra tuo atveju, jeigu buvo naudojama prievarta arba jeigu susijęs asmuo suklydo dėl esminių kitos šalies savybių;

santuoka sudaryta be tėvų sutikimo (arba teismo leidimo), jeigu santuokos sudarymo metu vienas iš sutuoktinių buvo nepilnamečias;

bigamija: taip yra tuo atveju, jeigu kuris nors sutuoktinis santuokos sudarymo metu jau buvo susituokęs su kitu asmeniu;

tarp sutuoktinių yra tam tikras giminystės ryšys;

tai yra fiktyvi santuoka, kurios tikslas – gauti naudos, susijusios su gyventojų statusu;

nebuvo laikomasi oficialių santuokos sudarymo reikalavimų: santuoka sudaryta be liudininkų, santuoką patvirtino asmuo, kuris nebuvo tinkamas įgaliojimus turintis valstybės tarnautojas.

### 9 Kokios yra santuokos pripažinimo negaliojančia teisinės pasekmės?

Negaliojančia pripažinta santuoka vis tiek sukelia teisines pasekmes (tai vadinama fiktyvios santuokos (pranc. *mariage putatif*) teorija:

abiem sutuoktiniams, jeigu jie sąžiningai sudarė santuoką;

vienam sutuoktiniui, kuris veikė sąžiningai;

iš šios santuokos gimusiems vaikams, net jeigu nė vienas iš sutuoktinių neveikė sąžiningai.

Tačiau negaliojančia pripažinta santuoka niekada nesukelia teisiųjų pasekmių sutuoktiniui, kuris veikė nesąžiningai.

### 10 Ar yra alternatyvių neteisminių priemonių, kuriomis su santuokos nutraukimu susijusius klausimus būtų galima išspręsti nesikreipiant į teismą?

Liuksemburge santuokos gali būti nutraukiamos tik teismo sprendimu; santuokos niekada negalima nutraukti neteisminiais būdais arba tarpininkavimu.

Tačiau šeimos taikinimas gali būti naudojamas sprendžiant klausimus, susijusius su bendrosios jungtinės nuosavybės likvidavimu ir padalijimu, išlaikymo pareigomis ir santuokos išlaidų apmokėjimu, vaikų išlaikymo pareigomis arba tėvų valdžios įgyvendinimu.

### **11 Kur turėčiau pateikti prašymą (skundą) nutraukti santuoką, nustatyti gyvenimą skyrium (separaciją) arba santuoką pripažinti negaliojančia? Kokių formos reikalavimų reikia laikytis ir kokius dokumentus turėčiau pridėti prie prašymo?**

#### **Kur reikia pateikti prašymą?**

**Prašymai dėl santuokos nutraukimo** arba **teisėto gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo** turi būti pateikiami sutuoktinių bendros nuolatinės gyvenamosios vietos apygardos teismui (pranc. *tribunal d'arrondissement*), arba, jeigu tokios vietos nėra, atsakovo nuolatinės gyvenamosios vietos, o jeigu santuoka nutraukiama abiejų sutuoktinių bendru sutikimu – vienos iš šalių nuolatinės gyvenamosios vietos apygardos teismui, laikantis 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinančiame Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000, nustatytų taisyklių.

**Prašymai dėl santuokos pripažinimo negaliojančia** turi būti pateikiami vietos, kurioje yra šeimos namai, apygardos teismui, o jeigu tėvai gyvena atskirai – bendros tėvų valdžios atveju vieno iš tėvų, su kuriuo nepilnamečiai vaikai įprastai gyvena, gyvenamosios vietos apygardos teismui arba vieno iš tėvų, kuriam vienam priklauso tėvų valdžia, gyvenamosios vietos apygardos teismui arba kitais atvejais – proceso nepradėjusio asmens gyvenamosios vietos apygardos teismui. Kai pateikiami bendri prašymai, šalys pasirenka vienos iš šalių gyvenamosios vietos apygardos teismą. Šios taisyklės taikomos laikantis minėtame Reglamente (EB) Nr. 2201/2003 nustatytų taisyklių.

Prašymus nagrinėja šeimos bylų teisėjas (pranc. *juge aux affaires familiales*).

#### **Oficialieji reikalavimai, kurių reikia laikytis, ir dokumentai, kuriuos reikia pateikti**

**Santuoka bendru sutikimu nutraukiama** keliais etapais. Jeigu yra kokio nors dalijamo turto, sutuoktiniai turi kreiptis į notarą dėl turto aprašymo ir viso kilnojamojo ir nekilnojamojo turto įvertinimo. Sutuoktiniai savo nuožiūra susitaria dėl kiekvieno teisių į atitinkamą turtą. Be to, jie turi sudaryti susitarimą, kuriame aptariami įvairūs klausimai, įskaitant sutuoktinių gyvenamąją vietą bylos nagrinėjimo metu, kiekvieno vaiko globą ir turto administravimą, teises bendrauti su vaikais, tai, kaip kiekvienas sutuoktinis padės auginti ir išlaikyti vaikus ir kokio dydžio išlaikymo išmoką vienas sutuoktinis mokės kitam. Šį susitarimą turi parengti advokatas arba notaras.

Byla teisme pradama bendro sutuoktinių prašymo pateikimu teismo kanceliarijai. Norint pradėti nagrinėti bylą teisme, advokato nereikia.

Prašyme turi būti nurodyta:

1. jo data;
2. sutuoktinių pavardės, vardai, profesijos ir adresas (-ai);
3. sutuoktinių gimimo datos ir vietas;
4. kai taikytina, bendrų vaikų tapatybė;
5. prašymo dalykas;
6. trumpas faktų ir pagrindų, kuriais remiamasi, išdėstymas.

Kartu su prašymu turi būti pateiktas ne tik minėtas susitarimas, bet ir toliau nurodyti dokumentai:

1. santuokos liudijimas;
2. sutuoktinių gimimo liudijimai;
3. bendrų vaikų gimimo liudijimai;
4. sutuoktinių pilietybę patvirtinantis dokumentas;
5. kai taikytina, susitarimas, kuriuo nustatoma sutuoktinių santuokos nutraukimui taikytina teisė pagal 2010 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamento (ES) Nr. 1259/2010, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas santuokos nutraukimui ir gyvenimui skyrium taikytinos teisės srityje, 5 straipsnį, naudojant tame reglamente nustatytas formas. Susitarime dėl santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutikimu sutuoktiniai taip pat gali nustatyti santuokos nutraukimui taikytiną teisę pagal Reglamento (ES) Nr. 1259/2010 5 straipsnį, naudodami minėtame reglamente nustatytas formas;
6. bet kuris kitas dokumentas, kurį sutuoktiniai ketina naudoti.

Jeigu kartu su prašymu pateikiamas priemonės ir dokumentus, kuriuos šalys ketina naudoti, išdavė užsienio valstybės institucija, kai taikytina, jie turi būti legalizuoti.

Kai **santuoka nutraukiama remiantis tuo, kad ji faktiškai iširo**, arba **nustatomas teisėtas gyvenimas skyrium (separacija)**, turi dalyvauti advokatas. Byla apygardos teisme pradama pateikus prašymą teismo kanceliarijai.

Prašyme turi būti nurodyta:

1. jo data;
2. sutuoktinių pavardės, vardai, profesijos ir adresai;
3. sutuoktinių gimimo datos ir vietas;
4. kai taikytina, bendrų vaikų tapatybė;
5. prašymo dalykas;
6. trumpas faktų ir pagrindų, kuriais remiamasi, išdėstymas.

Prašyme taip pat gali būti išdėstomi prašymai taikyti laikinąsias apsaugos priemones, susijusias su sutuoktinių ir jų vaikų asmeniu, išlaikymu ir turtu.

Kartu su prašymu turi būti pateikiami toliau nurodyti dokumentai:

1. santuokos liudijimas;
2. sutuoktinių ar pareiškėjo gimimo liudijimai;
3. bendrų vaikų gimimo liudijimai;
4. sutuoktinių ar pareiškėjo pilietybę patvirtinantis dokumentas;
5. kai taikytina, susitarimas, kuriuo nustatoma sutuoktinių santuokos nutraukimui taikytina teisė pagal 2010 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamento (ES) Nr. 1259/2010, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas santuokos nutraukimui ir gyvenimui skyrium taikytinos teisės srityje, 5 straipsnį, naudojant tame reglamente nustatytas formas;
6. kai taikytina, susitarimo dėl santuokos nutraukimo pasekmių, dėl kurių sutuoktiniai sutaria, projektas;
7. kai taikytina, nuosprendžio, kuriuo sutuoktinis nuteisiamas už kurią nors iš 3.2 ir 3.4 klausimuose nurodytų nusikalstamų veikų, kopija;
8. bet kuris kitas dokumentas, kurį pareiškėjas (-ai) ketina naudoti.

Jeigu kartu su prašymu pateikiamas priemonės ir dokumentus, kuriuos šalys ketina naudoti, išdavė užsienio valstybės institucija, kai taikytina, jie turi būti legalizuoti.

Kai teikiamas prašymas **dėl santuokos pripažinimo negaliojančia**, byla teisme pradama pateikus prašymą teismo kanceliarijai. Norint pradėti bylą teisme, advokato nereikia. Prašyme turi būti nurodyta:

1. jo data;
2. šalių pavardės, vardai ir adresai;
3. šalių gimimo datos ir vietos;
4. prašymo dalykas;
5. trumpas faktų ir pagrindų, kuriais remiamasi, išdėstymas.

Jeigu kartu su prašymu pateikiamas priemonės ir dokumentus, kuriuos šalys ketina naudoti, išdavė užsienio valstybės institucija, kai taikytina, jie turi būti legalizuoti.

#### **12 Ar galima gauti teisinę pagalbą proceso išlaidoms padengti?**

Asmenys, kurių pajamos laikomos nepakankamomis pagal Liuksemburgo teisę, gali gauti teisinę pagalbą. Norėdami gauti šią pagalbą, asmenys turi užpildyti klausimyną, kurį gali pateikti Liuksemburgo advokatūra (pranc. *Barreau de Luxembourg*), ir nusiųsti jį vietos advokatūros (*Bâtonnier de l'Ordre des avocats*) pirmininkui, o pastarasis priims sprendimą.

Teisinė pagalba apima visas teismo proceso, procedūrų ar veiksmų, dėl kurių ji suteikiama, išlaidas. Pavyzdžiui, ji apima žyminius mokesčius ir registracijos išlaidas; teismo pareigūnų mokesčius, advokatų mokesčius, teismo antstolių išlaidas ir mokesčius, notarų išlaidas ir mokesčius, techninių darbuotojų išlaidas ir mokesčius, išmokas liudytojams ir vertėjų raštu ir žodžiu mokesčius; mokesčius už pažymas apie užsienio teisės normas (pranc. *certificats de coutume*); kelionės išlaidas; su registracijos, hipotekos ir suvaržymų oficialiaisiais reikalavimais susijusias rinkliavas ir mokesčius ir prirėkus išlaidas už skelbimus spaudoje.

#### **13 Ar galima apskųsti teismo sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo arba santuokos pripažinimo negaliojančia?**

Liuksemburge šios rūšies sprendimą galima apskųsti apeliacine tvarka. Iš esmės apeliacinis skundas turi būti paduotas per 40 dienų, tačiau terminą galima pratęsti, jeigu pareiškėjas gyvena užsienyje. Visus apeliacinius skundus nagrinėja Aukščiausiasis Teismas (pranc. *Cour supérieure de justice*).

#### **14 Ką turėčiau daryti, kad kitos valstybės narės teismo priimtas sprendimas dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia būtų pripažintas šioje valstybėje narėje?**

Pagal 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinantį Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000, sprendimai dėl santuokos nutraukimo, teisėto gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo arba santuokos pripažinimo negaliojančia, kuriuos priėmė kitos Europos Sąjungos valstybės narės teismas, yra automatiškai pripažįstami Liuksemburgo Didžiojoje Hercogystėje. Kad sprendimas būtų pripažintas, nereikia imtis jokių priemonių.

Liuksemburge civilinės būklės aktai pagal galutinį Europos Sąjungos valstybės narės teismo sprendimą ištaisomi netaikant jokių išankstinių procedūrų. Nuoroda į teismo sprendimą, kuriuo nutraukiama santuoka, turi būti įrašoma santuokos liudijimo ir sutuoktinių gimimo liudijimų paraštėse. Jei santuoka buvo sudaryta užsienyje, teismo sprendimas turi būti įrašytas į tos savivaldybės, kurioje buvo įregistruotas santuokos liudijimas, civilinės būklės aktų registrą arba Liuksemburgo miesto civilinės būklės aktų registrą, taip pat kiekvieno sutuoktinio gimimo liudijimų paraštėse turi būti įrašyta nuoroda.

#### **15 Į kurį teismą reikėtų kreiptis, siekiant užginčyti kitos valstybės narės teismo priimtą sprendimą dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium ar santuokos pripažinimo negaliojančia? Kokia tvarka taikoma šiais atvejais?**

Kiekviena suinteresuotoji šalis gali kreiptis į apygardos teismo pirmininką su prašymu atsisakyti pripažinti sprendimą dėl santuokos nutraukimo, teisėto gyvenimo skyrium (separacijos) nustatymo arba santuokos pripažinimo negaliojančia, kurį priėmė kitos Europos Sąjungos šalies teismas.

Apygardos teismo pirmininkas sprendimą priima nedelsdamas. Asmuo, kurio atžvilgiu pateiktas prašymas dėl atsisakymo pripažinti sprendimą, šioje bylos stadijoje negali pateikti jokių pastabų. Prašymas patenkinamas tik šiais pagrindais:

teismo sprendimas akivaizdžiai prieštarauja viešajai tvarkai;

priimant šį sprendimą nebuvo gerbiamos atsakovo teisės;

teismo sprendimas nesuderinamas su kitoje susijusioje byloje priimtu sprendimu.

Bet kuri šalis apygardos teismo pirmininko sprendimą apeliacine tvarka gali apskųsti apeliaciam teismui (pranc. *Cour d'appel*). Apeliacinio skundo nagrinėjimo stadijoje turi būti išklašomos abi šalys. Apeliacinio teismo sprendimas dėl teisės klausimų gali būti skundžiamas Kasaciniam Teismui (pranc. *Cour de cassation*).

#### **16 Kokios valstybės teisė taikoma santuokos nutraukimo bylose kai sutuoktiniai negyvena šioje valstybėje narėje arba jų pilietybės skiriasi?**

Liuksemburgo Didžioji Hercogystė taiko 2010 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1259/2010, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas santuokos nutraukimui ir gyvenimui skyrium taikytinos teisės srityje ir kuris nuo 2012 m. birželio 21 d. taikomas Austrijoje, Belgijoje, Bulgarijoje, Estijoje (nuo 2018 m. vasario 11 d.), Prancūzijoje, Vokietijoje, Graikijoje (nuo 2015 m. liepos 29 d.), Vengrijoje, Italijoje, Latvijoje, Lietuvoje (nuo 2014 m. gegužės 22 d.), Liuksemburge, Maltoje, Portugalijoje, Rumunijoje, Slovėnijoje ir Ispanijoje. Šiame reglamente nurodyta, kad sutuoktiniai gali susitarti dėl santuokos nutraukimui ir gyvenimui skyrium taikytinos teisės taikymo, jeigu ši teisė yra:

valstybės, kurioje susitarimo sudarymo metu yra sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta, teisė, arba

valstybės, kurioje buvo sutuoktinių paskiausia įprastinė gyvenamoji vieta, jeigu susitarimo sudarymo metu vienas iš sutuoktinių joje tebegyvena, teisė, arba valstybės, kurios pilietybę susitarimo sudarymo metu turi vienas iš sutuoktinių, teisė, arba

teismo vietos teisė.

Pagal tą patį reglamentą, jeigu nėra pirmesnėje dalyje minėto susitarimo, santuokos nutraukimui ir gyvenimui skyrium taikoma:

valstybės, kurioje yra sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta bylos iškėlimo teisme metu, teisė, arba, jeigu ši sąlyga netenkinama,

valstybės, kurioje buvo paskiausia sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta, teisė, jeigu gyvenimo toje valstybėje laikotarpis baigėsi likus ne daugiau nei vieniems metams iki bylos iškėlimo teisme ir jei bylos iškėlimo teisme metu vienas iš sutuoktinių toje valstybėje tebegyvena, arba, jeigu ši sąlyga netenkinama,

valstybės, kurios pilietybę bylos iškėlimo teisme metu turi abu sutuoktiniai, teisė, arba, jeigu ši sąlyga netenkinama,

valstybės, kurios teisme iškelta byla, teisė.

Jeigu Reglamentas (EB) Nr. 1259/2010 netaikomas, santuokos nutraukimui ir gyvenimui skyrium pagal Liuksemburgo teisę taikoma:

sutuoktinių pilietybės valstybės teisė, jeigu jie turi tą pačią pilietybę;

faktinės bendros nuolatinės sutuoktinių gyvenamosios vietos valstybės teisė, jeigu jie turi skirtingas pilietybes;

jeigu skirtingų pilietybių sutuoktiniai neturi faktinės bendros nuolatinės gyvenamosios vietos, taikoma Liuksemburgo teisė.

#### **Susijusios nuorodos**

Brošiūra [Le divorce au Grand-Duché de Luxembourg](#);

[LEGILUX](#);

[Portail de la Justice](#).

Šis tinklalapis priklauso portalui [Jūsų Europa](#).

Laukiame jūsų [atsiliepimų](#) apie tai, kiek naudinga pateikta informacija.



Your  
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Paskutinis naujinimas: 17/12/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.